

Rainer Maria Rilke'nin "Duineser Elegien" Şiirinin Türkçe Çevirilerinin Genel Çeviri Stratejileri Açısından İncelenmesi

Lokman TANRIKULU (*)

Öz: Çeviri işlemi günümüzde toplumları ve bireyleri birbirine yaklaştıran ve onlar arasında her türlü diyalogun ya da iletişimin kurulmasını sağlayan vazgeçilmez bir etkinliktir. İnsanlığın ve zamanla oluşan insan topluluklarının varlığından bu yana yaşamın vazgeçilmez bir parçası olan çeviri etkinliği, iletişimin ülkeler ve kültürlerarası alanda zorunlu hale gelmesiyle birlikte farklı bir boyut kazanıp bilim dalı haline gelmiştir. Hangi dilde yazılmış olursa olsun, roman, öykü, masal, şiir ve tiyatro eserleri gibi yazınsal metinler çeviri işlemi sayesinde insanlığın ortak mirasıdır. Bu çalışmada ünlü Alman şairlerinden Rainer Maria Rilke'nin "Duineser Elegien" (Duino Ağutları) şiirinin üç farklı Türkçe çevirisi üzerinde durulmuştur. A.Turan Oflazoğlu, Nazar Tüysüzoğlu ve Can Alkor çevirileri olmak üzere şiirin üç farklı çevirisinden faydalanılmıştır. Çalışmanın amacı, çeviri esnasında, ne gibi değişiklikler yaşandığı, bu değişikliklerin hangi çeviri stratejisiyle kaynak dilden hedef dile aktarıldığını göstermek ve çevrilen her şiirin farklı bir anlam yakaladığına dikkat çekmektir. Araştırmamızda üç farklı yazarın şiir çevirileri genel çeviri stratejileriyle değerlendirilmiştir. Sonuçta üç şiirinde kaynak ve hedef dil arasında benzerlikleri olsa da farklılıkların daha fazla olduğu ve en çok bire bir çeviri, uyarlama, ekleme, çıkarma, yerileştirme ve değiştirme stratejisinden faydalandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, şiir, eşdeğerlik, genel çeviri stratejileri

Review of Turkish Translations of the Poem "Duineser Elegien" by Rainer Maria Rilke With Regard to The General Translation Strategies

Abstract: Translation process is an irreplaceable activity which brings societies and individuals together and helps them develop all kinds of dialogues and communicate with each other. Translation activity, which is an inevitable part of life ever since the existence of mankind and human communities evolved in time, has gained a different dimension and become a discipline when the necessity of communication amongst the countries and cultures arouse. Whatever the language is, the literary works such as novel, story, tale, poem or theatre have become the common heritage of the mankind thanks to translation process. In this study, three Turkish versions of "Duineser Elegien" (Duino's Laments) by Rainer Maria Rilke, one of the greatest German-language Poets have been reviewed in consideration with the equivalence between the source and target language and the general translation strategies have been focused on. Three different translations of the poem by A. Turan Oflazoğlu, Nazar Tüysüzoğlu and Can Alkor were employed in our research. The aim of our study is to draw attention on what sort of alterations were made during translation process, to display the translation strategies employed during these alterations while transferring the text from source language to target language and to reveal the fact that each translation of the poem catches a different meaning. In our research, poem translations by three different

*) Dr.Öğr.Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Alman Dili Eğitimi ABD, (e-posta: tanrikulu@nevsehir.edu.tr)

authors have been evaluated by use of general translation strategies. As a result, it is observed that in the three Turkish versions of the poem, the differences between the source and target language outweigh even though there are some similarities as well and it is further seen that word-for-word translation, adaptation, addition, deletion, naturalization and alteration strategies have been widely used.

Keywords: Translation, poem, equivalence, general translation strategies

Makale Geliş Tarihi: 11.01.2018

Makale Kabul Tarihi: 15.03.2018

I. Giriş

Çeviri işlemleri günümüzde toplumları ve bireyleri birbirine yaklaştıran ve onlar arasında her türlü diyalogun ya da iletişimin kurulmasını sağlayan vazgeçilmez bir etkinliktir. Tarih geçmişi insanoğlunun var oluşuna kadar uzanan etkinlik vasıtasıyla dünyadaki olup bitenleri, bilim, teknik, teknolojik ve diğer alanlardaki gelişmeleri yakından izleme, yabancı kültür ürünlerini tanıma, kendi kültürümüzü kendi dilimizde yazılmış eserleri, dünyaya tanıtmaya ve onların istifadesine sunma fırsatı elde ediyoruz.

Eğitimimizin, kültürümüzün, bilgi ve becerilerimizin gelişmesi çağın düşüncesini yakalamamız ve ona ayak uydurmamız yahut onun gelişmesine katkıda bulunmamız gibi etkenler hep çeviri işleminin yapılmasını zorunlu hale getirmektedir. Günay Köprülü'nün (2013: 36) de belirtmiş olduğu gibi, dil, insanın içinde yaşadığı toplumla iletişim kurmasını sağlarken çeviri etkinliği, toplumlar arası düzeyde zorunlu hale gelen iletişimin kurulmasını sağlamaktadır.

Bağımsız bir bilim dalı olarak ele alınan çeviri etkinliği, çok boyutlu, karmaşık, dolaşık bir işlemdir. Çeviri etkinliği, bilim adamları tarafından kısaca “diller ve kültürler arası bir aktarım” (Boztaş, 1992: 249) ; “bütün çağlarda karşımıza çıkan bir etkinlik, çeşitli uygarlıklar arasında köprü kuran, değişik toplumlardan bireyleri birbirine yaklaştıran, her kültürel değeri, içinde oluşturduğu tarihsel ve toplumsal çevrenin dışına taşıyan, o çevreden olmayan kişilerin yararlanmasına sunan, uygarlıklar arası bir iletişim ve bildirişim aracı” (Vardar,1981:172-173) olarak tanımlanır. Tanımlardan da anlaşılacağı üzere çeviri etkinliğinin pek çok işlevi vardır, ancak en öne çıkan işlevi, kültürler arası iletişimdir.

Genel anlamıyla kültür, toplumsal gelişme süreci içinde geliştirilen bütün maddî ve manevî değerler ile bunları oluşturmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan araçların bütünüdür. Kültürel değerlerin oluşmasında ve aktarılmasında dilin çok önemli bir rolü vardır. Kültürün taşıyıcısı olan dil, insanı diğer varlıklardan ayıran bir özelliktir ve bütün toplumların kendilerine göre birer dilleri ve kültürleri vardır.

Toplumların yaşam biçimleri, hayatı algılama şekilleri birbirinden farklı olduğu için kültür, toplumdan topluma değişiklik arz etmektedir. Yazarlar, kendi dönemlerindeki olayların, anlayışların, geleneklerin izlerini yazılı veya sözlü olarak ortaya koydukları eserlerine yansıtmakta, bu eserleri okuyanlar, kültürlerini, kendi değerlerini öğrenerek ve sosyal bir miras olarak kendinden sonraki nesillere aktarmaktadırlar. Bütün bunlar dil

yoluyla gerçekleştiği; dil ve kültür arasında, örüntü ve içerik olarak, kaynak, amaç ve işlev birliğinden ileri gelen bir özdeşlik olduğu için dil ve kültür birbirini tamamlayan birbirinden ayrılmayan unsurlardır. Çeviri işlemi yoluyla da yukarıda sözü edilen aktarım, kültürler arası boyutta gerçekleşmektedir.

Çeviri olgusu, kültürler arasındaki iletişimi sağlarken aynı zamanda toplumlara kendi kültürlerinde sanat ve düşünce anlamında yeni ufuklar açmaktadır. Her kültür kendi gelişimini sağlayabilmek ve dilini zenginleştirerek yeni bir kültür dili oluşturmak için farklı kaynaklardan beslenmek, başka bir deyişle, farklı kültürlerle iletişim kurmak durumundadır. Bu iletişim, çeviri edimiyle farklı bir kültürün özgün kültüre taşınması, yani özgün kültürde yerleşmiş olan metinlerin farklı bir kültürdeki metinlerle bir köprü kurması biçiminde gerçekleşmekte. Zira günümüzde çeviri etkinliği, dilsel bir işlem olmanın dışında sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik ve tarihi etkenlere bağlı bir olgu olarak ele alınmalıdır. Tarihsel süreç içinde ele alındığında ise çeviri etkinliği, yukarıda bahsedilen etkenlere bağlı olarak her dönemde var olmuştur. Kullanılan çeviri yöntemi ise, söz konusu dönemin özelliğine göre değişiklik arz etmiştir.

Şiirin hem dünya edebiyatında hem de Türk edebiyatında yeri ve önemi çok büyüktür. Duygu ve düşünceleri aktarmadaki en etkin araçlardandır. Bu konuda Karalioğlu'nun güzel bir ifadesi vardır: "Şiirin tanımı yapılabilsen bin türlü değil bir türlü tanımı olurdu". Şiiri kaleme alan şair dilin zenginliklerini dilediğince kullanır. Her şiirde farklı duygu ve hayat yaşarız. Bir şair dile ne derece hâkimse, şiiri de o derece; çevirmen de iki dile ve kültüre ne kadar hâkimse çevirisi de o derece güzel ve doğrudur. Şiir çevirisi diğer yazın metinlerinin çevirisinden daha zor ve daha çok bilgi ve beceri gerektiren bir iştir. Şiir çevirisinde eşdeğerliğe rastlansa da çoğu zaman eşdeğerlikten uzak, kendi dil ve kültürümüze uyarlanarak çevirisi yapıldığı söylenebilir.

Ahmed Arif'in, "şiir yalnızca bir dille yazılır" sözleri bir çok şairin öne sürdüğü bir düşünce olsa da, bu şiirin başka dillere çevrilmesini engellemez. Şiirin çevrilemezliği düşüncesinin olduğu gibi, çevrilebilir düşüncesi de vardır. Asım Bezirci'ye göre bu iş çok zor hatta olanaksızdır. Çünkü aslına ne kadar yakın olursa olsun, çevrilen şiir artık başka şiirdir. Yabancı birinin elinde yeniden yaratılmıştır (Bezirci, 1982: 5). Fransız ozan Philippe Soupault ise aykırı bir görüş getirip, şiir çevirileri konusuna "Şiir gerçi bir söz sanatıdır, ama bir öz sanatıdır da. Ben şiirin çevrilebileceğine inanıyorum. Hatta daha fazlasına, şiir dilinin müzik gibi uluslararası bir dil olduğuna inanıyorum. Dünya ulusları birbirlerini her şeyden önce şiirle anlayacaktır (Bezirci, 1982: 6) Şiir çevirisi yapılırken biçimsel ve anlamsal olarak dikkat edilmesi gereken bir çok unsur vardır. Köktürk'e (2015: 8) göre şiir çevirilerinde erek dilde metnin içeriğinden çok biçimsel karşılığını yakalayabilmek önemlidir. Şiirde geçen ritim, uyak, kişileştirme, benzetme, ses oyunları vb. unsurların erek dildeki okuyucular için de aynı etkiyi sağlaması önemlidir. Şiir çevirisi yapmadan önce şair ve hangi dönemin şairi olduğu bilgisine sahip olmak da çevirmen için önemli bir unsurdur.

Bu çalışmada bu bilgiler ışığında ünlü Alman şairlerinden Rainer Maria Rilke'nin "Duineser Elegien" şiirinin üç farklı Türkçe çevirisi üzerinde kaynak ve hedef dil

arasında eşdeğerlik dikkate alınarak genel çeviri stratejilerinden yola çıkılarak incelenmiştir.

II. Genel Çeviri Stratejileri

Genel çeviri stratejileri, çevirmenlerin her türlü metinle karşı karşıya geldiklerinde başvurdukları stratejilerdir. Bu stratejiler kaynak metne ait bazı unsurların geri plana itilmesi, bazı unsurların ise özellikle öne çıkarılması biçiminde ortaya çıkar. Ayrıca genel çeviri stratejileri yoluyla, erek kültür normlarının çeviri metin üzerindeki etkisi de ortaya konabilir veya kaynak kültüre ait öğelerin korundukları görülebilir (Yalçın, 2015:97)

Yerleştirme, yabancılaştırmanın diğer ucunda yer alan bir çeviri işlemidir. Dickins'a (2002:32) göre yerleştirme hedef metinde yapılan bir tür "kültür nakli"dir. Kültür nakli, hedef dilin yerli kültürel öğesinin kaynak metin ortamına dahil edilmesidir. Yani yabancı olandan geri durarak, erek metni esas alarak çeviri yapma olarak tanımlayabiliriz.

Yabancılaştırma, kaynak dilin kültürel özelliklerinin hedef metinde en üst düzeyde hissettirilmesidir. Bu ise hedef dilde kültürel yabancılaştırmanın en üst düzeyde olması demektir. Yabancılaştırma işleminin baskın olduğu bir hedef metinde, sürekli olarak ithal edilmiş dilbilgisi ve kültür özellikleri varlık gösterir (Suçin, 2013:203).

Aksan'ın ifadesine göre öykünme yoluyla yapılan çevirideki öğeler "bir yabancı dilden olduğu gibi ya da bir bölümüyle çevrilen, yabancı dildeki örneğine benzetilerek dile oluşturulan sözleri, söz öbeklerini ve benzerlerini içerir (1998:33)

Ödünçleme kaynak metindeki sözcüğün erek dile değiştirilmeden aynen aktarılmasıdır. Bu stratejiyi çevirmen kaynak dildeki ifadenin erek metinde aynı etkiyle anlatılmayacağını düşündüğü zaman kullanılmalıdır.

Newmark'a göre telafi , sözcüğü sözcüğüne bağlı olarak sözcenin herhangi bir yerinde ortaya çıkan anlam, ses etkisi, kullanım ve mecaz kaybının, sözcenin başka bir yerinde veya ona yakın bir sözcede giderilmesi işlemidir (1998: 90).

Özelleştirme yoluyla (alt anlamlı) çeviri, çeviri sürecinde kaynak dildeki üst anlamlı bir sözcük veya ifadeyi erek dile alt anlamlı bir sözcük ya da ifadeyle karşılama stratejisidir (Dickins, 2002:56) Bu hedef dildeki ifadeyi daha dar ve daha özel şekilde ifade etmek demektir.

Genelleştirme yoluyla (üst anlamlı) çeviri, kaynak dilde alt anlamlı bir sözcük veya ifadeyi erek dilde üst anlamlı bir sözcük veya ifadeyle karşılama stratejisidir (Dickins, 2002: 56) Bu çeviri stratejisi, semantik alanların hiyerarşik yapısı dil odaklı olmadığı sürece birçok dile çeviri yaparken elverişli bir işlem görmektedir.

Açıklama kaynak metin ile erek metin arasında kültürel, sosyal, dilbilgisel, sözcüksel vs. düzeylerde farklılık olması durumunda meydana gelen semantik boşluğu doldurmak için çevirmenin kaynak dildeki ögenin anlamını ve işlevini değiştirmeksizin erek dile aktarması esnasında izlediği bir çeviri işlemidir (Suçin, (2013:222).

Yer değiştirme, tümcenin dilbilgisel olarak farklı bir şekilde yeniden düzgülenmesidir (Yalçın, 2015:112) Yani kaynak dilde kullanılan herhangi bir sözcük türü yerine erek dilde tümcenin anlamını bozmadan başka sözcük kullanma işlemidir.

Uyarlama, kaynak metni erek kültürün özelliklerini göz önünde bulundurarak çevirme; kimi durumda yeniden yazma olarak da tanımlanabilir (Yazıcı, 2007:36)

Standartlaştırma yoluyla çeviri yöntemi, toplumsal, yöresel ve zaman farklılıklarını göz önünde bulundurmaksızın ölçülü, dilbilgisel kurallara sadık yani standart bir dil kullanarak yapılan çeviri yöntemidir. Uyarlamanın tersi olan bir yöntem gibi görülebilir (Yalçın, 2015:112)

Deveci ve Ulusoy'a (2005:24) göre sözcüğü sözcüğüne (bire bir) çeviri çevrilmesi gereken sözcüklerin karşılıklarının art arda dizilmesi ile yapılan çevirilerdir.

Ekleme (genişletme) yoluyla yapılan çevirilerde kaynak dilde bulunmayan sözcük ya da ifadeler erek dilde daha fazla sözcük veya ifadeler eklenerek aktarılır.

Çıkarma (daraltma), çevirmenin kaynak dilde geçen bir sözcüğe, bir deyim veya ifadeye erek dilde yer vermemesi yani onu çıkarması işlemidir. Gereksizlikçe tercih etmemek gerekir.

Perspektif kaydırma (değiştirme) yoluyla çeviri, yerleşmiş ifadelerin veya argo sözcüklerin çevirilerinde perspektif kaydırmaya başvurulabilir (Yazıcı, 2007:37).

İletişimsel çeviri, kaynak metnin kültür odaklı ifadelerinin bağlamsal anlamını ve içeriğini erek dil okuyucusunun kolayca kabul edilebileceği şekilde aktarılması işlemidir (Newmark, 1998:47).

Çevirmenler, çevrilen her metinde çeviri sorunlarını çözmek için bu yukarıda zikredilen çeviri stratejilerinden faydalanmakta ve en azından bir kaçını kullanmaktadır.

III.Yöntem

Bu çalışmada Rainer Maria Rilke'nin "Duineser Elegien" ("Duino Ağıtları") şiirinin Türkçe çevirileri genel çeviri stratejileri kapsamında incelenmiştir. Aynı zamanda inceleme arasında kısaltma olarak kaynak metin KM; üç farklı erek metin için ise EM1, EM2, EM3 kullanılmıştır.

Kaynak Metin (KM-Rainer Maria Rilke)

Duineser Elegien -Die sechste Elegie

1. Feigenbaum, seit wie lange schon **ists** mir bedeutend,
2. Wie du die Blüte beinah ganz überschlägst
3. und hinein in die zeitig entschlossene Frucht,
4. ungerühmt, drängst dein reines Geheimnis,
5. Wie der Fontäne Rohr treibt dein gebognes Gezweig
6. abwärts den Saft und hinan: und er springt aus dem Schlaf,
7. fast nicht erwachend, ins Glück seiner süßesten Leistung.

8. Sieh: wie der Gott in den Schwan.
9.Wie aber verweilen,
10. ach, uns rühmt es zu blühen, und ins verspätete Innre
11. unserer endlichen Frucht gehen wir verraten hinein.
12. Wenigen steigt so stark der Andrang des Handelns,
13. daß sie schon anstehn und glühen in der Fülle des Herzens,
14. wenn die Verführung zum Blühen wie gelinderte Nachluft
15. ihnen die Jugend des Munds, ihnen die **Lider** berührt:
16. Helden vielleicht und den frühe Hinüberbestimmten,
17. denen der gärtnernde Tod anders die Adern verbiegt.
18. Diese stürzen dâhin: dem eigenen Lächeln
19. sind sie voran, wie das Rossegesspann in den milden
20. muldigen Bildern von Karnak dem siegenden König.
21. Wunderlich nah ist der Held doch den jugendlich Toten. Dauern
22. ficht ihn nicht an. Sein Aufgang ist Dasein; beständig
23. nimmt er sich fort und tritt ins veränderte Sternbild
24. seiner steten Gefahr. Dort fanden ihn wenige. Aber,
25. das uns finster verschweigt, das plötzlich begeisterte Schicksal
26. singt ihn hinein in den Sturm seiner aufrauschenden Welt.
27. Hör ich doch keinen wie ihn. Auf einmal durchgeht mich
28. Mit der störmenden Luft sein verdunkelter Ton.
29. Dann, wie verbärg ich mich gern vor der Sehnsucht: O wär ich,
30. wär ich ein Knabe und dürft es noch werden uns säße
31. in die künftigen Arme gestützt und läse von Simson,
32. wie seine Mutter erst nichts und dann alles gebar.
33. War er nicht Held schon in dir, o Mutter, begann nicht
34. dort schon, in dir, seine herrische Auswahl?
35. Tausende brauten im Schoß und wollten er sein,
36. aber sieh: er ergriff und ließ aus-, wählte und konnte.
37. Und wenn er Säulen zerstieß, so wars, da er ausbrach
38. aus der Welt deines Leibs in die engere Welt, wo er weiter
39. wählte und konnte. O Mütter der Helden, o Ursprung
40. reißender Ströme! Ihr Schluchten, in die sich
41. hoch von dem Herzrand, klagend,
42. schon die Mädchen gestürzt, künftig die Opfer dem Sohn.
43. Denn hinstürmte der Held durch Aufenthalte der Liebe,
44. jeder hob ihn hinaus, jeder ihn meinende Herzschlag,
45. abgewendet schon, stand er am Ende der Lächeln,
46.anders. (S.706-708)

Erek Metin 1 (EM1- Can Alkor)

Duino Ağtları-Altıncı Ağıt

1. Ne zamandan beridir bana anlamlı geliyor, incir ağacı,
2. neredeyse çiçeklerin bütün atlayarak,

3. erkenden kararlı yemişlerinin içine
4. sürüyorsun, övülmeksizin, artık gizini.
5. Bükülmüş dalların çeşme borusu gibi aşağıya, yukarıya
6. akıtıyor özsuyu: Uykusundan fişkırtıyor o, nerdeyse
7. uyanmadan, en tatlı veriminin mutluluğuna.
8. Bak: Nasıl kuğuya dolarsa tanrı.
9. .Oysa oyalanıyoruz.
10. bizler çiçek açmanın ününe kapılıp, sonunda olgunlaşan
11. meyvemizin gecikmiş içine giriyoruz ele verilmişçesine.
12. Az kimsede böyle zorlu kabarrır, yükselir eylem,
13. ki hemen hazırırlar, yanıp tutuşurlar yürek doluluğuyla,
14. çiçeklenmenin baştan çıkarışı ılık bir gece esintisi gibi
15. gözkapaklarını okşarken, gençliğini ağızlarının:
16. Yiğitler olsa olsa ve erkenden göçmek için doğmuş olanlar,
17. ölüm denilen bahçıvan başka türlü bükümüştür damarlarını onların.
18. Atılıp gideler, kendi gülümseyişlerinin de önünden ,
19. Karnak'taki yumuşak, oyma görüntülerde
20. Atlı arabası gibi o yenen kralın.
21. Bir başka yakındır yiğit genç ölümlere. Sürüp gitmek
22. onun usunu çelmez. Yükselişi varlıktır; aralıksız
23. alıp götürür kendini ve değişmiş yıldız burcuna girer
24. sürekli tehlikesinin. Orada az kimse onu bulurdu. Oysa bizi,
25. bizi kapkaranlık susan, apansız coşmuş yazgı
26. onu ezgisiyle taşır uğuldayan dünyasının fırtınasına.
27. Duymuyorum kimseyi onun gibi. Ansızın içimde esiyor
28. Kararmış tınısı akıp giden havayla.
29. O zaman nasıl da bir yerlere saklanmak isterdim özlemimden:
30. Olsaydım, çocuk olabilseydim yine; otursaydım gelecek
31. kollarıma dayamış, Şimşon'u okusaydım, anası nasıl
32. başlangıçta hiçbir şey, ama sonra herşeyleri doğurdu.
33. Daha senin karnındayken yiğit değil miydi, ey ana,
34. oracıkta başlamamış mıydı senin içinde, hükmeder gibi
35. seçmeye? Binlercesi kaynaşıyor, o olmak istiyordu,
36. ama bak: O kavradı ve bıraktı, seçti ve başardı.
37. Sütunları devirdiği zaman da buydu gene,
38. gövdenin dünyasından o daha dar dünyaya çıkıp
39. seçmek, başarmak. Ey taşkın suların kaynağı,
40. yiğit anaları, siz! Dar boğazlar, içinize
41. yürek yamaçlarından kızlar kendini atmış hep
42. kurban diye, gelecek oğul için, yakınarak.
43. Çünkü fırtına gibi esip geçerken yiğit sevgi konaklarından,
44. hepsi onu yükseğe kaldırırdı, onu diyen her bir yürek vuruşu,
45. o, şimdiden ayrılmış, dururdu gülümseyişlerin sonunda,-
46. Başka türlü.

Erek Metin 2 (EM2- Nazar Tüysüzoğlu)**Duino Ağıtları-Altıncı Ağıt**

1. Kaç zamandır kavıyorum anlamını incir ağacı;
2. nerdeyse tümüyle atlıyorsun çiçeklenmeyi
3. ve sürüyorsun arı gizini, kararlı, dakik meyvenin özüne
4. övülmeksizin çeşme ağzından süzülür gibi
5. yürüyor eğik dallarına özsuyun, aşağı ve yukarı:
6. Yani uykusundan, en doyumsuz erincine fişkırtıyor, öyle mahmur.
7. İşte: Nasıl dolarsa bir kuğuya tanrı,
8. ...Oysa bizler, geç kalırız ah, çiçeklenmenin övgüsüne kapılıp,
9. Ve nihai meyvemizin gecikmiş özüne giriveririz ele geçmişçesine.
10. Pek azından böyle güçlü yücelir eylemin izdihamı,
11. böyle hazır oluşları ışımaya yürek bolluğunda;
12. çiçeklenmenin cazibesi, ılık esintisi gibi gecenin,
13. ağızlarının gençliğine ve gözkapaklarına dokunduğu an:
14. Belki yiğitler yalnızca ve erkenden göçüp gitmeye yazgılı olanlar;
15. Bahçıvan ölüm bir başka büzümüştür onların damarlarını.
16. Atılıp giderler kendi gülümseyişlerinin dahi önünden,
17. Karnak'ın ılımlı, oyumlu kabartmalarındaki atlar
18. gibi utkulu o kralın.
19. Şaşılacak kadar yakındır yiğit, genç ölenlere. Süreklilik,
20. çelmez aklını onun. Yükselişi varlığıdır; durmaksızın
21. taşır götürür kendini ve değişken yıldız konumuna girer
22. kesintisiz tehlikenin. Orada, hemen hiç kimse bulamaz onu.
23. Oysa, bizi kapkara susan, ansızın coşan yazgı, ezgilerle
24. taşır onu gürleyen dünyanın kaosuna. İşitmem kimseyi
25. onun gibi. Esip giden havayla birden, kararımış
26. tınısı yarıp geçer içimden.
27. Sonra nasıl hevesle gizlerim kendimi o özlemde:
28. Bir çocuk, ah bir çocuk olsaydım yeniden, olurum da.
29. Oturup, gelecekteki dirseklerime dayansaydım. Okusaydım
30. Şimşon'u, annesinin hiçlikten nasıl her şeyi doğurduğunu.
31. Yiğit değil miydi henüz karnındayken senin
32. ey ana; oracıkta, ta içinde başlamadı mı onun
33. hükmedici tercihi? Binlercesi mayalanırdı rahminde
34. ve olmak isterdi; ama işte: Tutundu ve bıraktı-,
35. seçti ve başardı. Devrildiğinde de öyleydi sütunlar;
36. çıkarken senin cihanından daracak dünyaya,
37. yine seçmeye ve başarmaya yazgılı o dünyaya...
38. Ey anaları yiğitlerin, önüne geçilmez nehirlerin kaynağı ey!
39. O dar boğazlar, genç kızların, yürek hizasından
40. kendilerini derinlerine bıraktıkları,
41. gelecek oğlanların kurbanları.

42. Çünkü delice esip geçerken yiğit aşkın diyarından;
43. her biri onu yücelere taşırdı, onu dilleyen her bir yürek atışı;
44. çoktan yüz çevirmiş, gülümseyişlerin son durağında o
45. -bambaşka. (s.51-53)

Erek Metin 3 (EM3-A.Turan Oflazoğlu)

Duino Ağıtları-Altıncı Ağıt

1. İncir ağacı, öteden beri anlam yüklüdür gözümde
2. senin çiçek açmaya nerdeyse hiç yer vermemen
3. ve tam vaktinde kesin kararlı meyveye,
4. övgüsüz, iletivermen en katkısız sırrını.
5. Eğik dalın, çeşme borusu gibi, sürer özsuyu hep
6. aşağı doğru ve yukarı: uyanmış uyanmamışken,
7. sıçrar uykusundan en tatlı başarının mutluluğuna.
8. Bak: kuğudaki tanrı gibi.
9. ...Bizse geç kalırız,
10. âh çiçeklenmeyle övünürüz; çoktan açığa çıkmış,
11. gireriz ertelenmiş özüne son meyvemizin.
12. Eylemin basıncı pek az kimseden öyle güçlü yükselir ki,
13. gece havasınca baştan çıkaran çiçeklenme ayartısı
14. ağızlarının gençliğine dokununca, göz kapaklarına dokununca,
15. parıl parıl yanan yürekleriyle hep dururlar sımsıkı;
16. belki ancak kahramanlarda ve erken ayrılmaya seçilenlerde-
17. bunların, bahçıvan Ölüm başka türlü bükmüş damarlarını.
18. Fırlar ileri bunlar: önünde giderler fatih gülümseyişlerinin,
19. usul biçimli Karnak kabartmalarındaki o
20. üstün gelmiş hakanın atları gibi tıpkı.
21. Şaşılması bir yakınlık görülür erken ölenlerle kahraman arasında
22. Süre ilgilendirmez onu. Kahramanın yükselişi varlıktır. Hiç
23. durmadan ilerleyerek, girer değişmiş takım yıldızına
24. sürekli tehlikesinin. Onu pek az kimse bulur orada. Oysa yazgı,
25. bizi karanlık karanlık gizleyen, kendinden geçip ansızın
26. türküler Onu taşkın dünyasının fırtınası içine.
27. Kimse yok onun gibi duyduğum. Birdenbire,
28. akan havayla gelen karanlık yankısı yarar geçer beni.
29. Derken nasıl gizlenesim gelir bu özleyişten: keşke âh,
30. keşke bir küçük oğlan olsaydım, ona yaklaşıyordum, otursaydım
31. dayanıp gelecekteki kollara, Samson'u okusaydım: anası
32. önce nasıl hiçbir şey doğurmamış ve sonra doğurmuş her şeyi.
33. O daha senin karnındayken, ey ana, kahraman değil miydi,
34. senin karnında başlamadı mı hakanca seçmesine?
35. Binlercesi kaynardı döl yatağında, O olmayı arzulardı,
36. oysa bak: kavrayıp atardı, seçerdi, elinden gelirdi bu.

37. Sütunları devirdiyse, senin gövdenin dünyasından
38. daha dar dünyaya fırlarken oldu bu: orda
39. seçer dururdu hep, eylerdi: ey kahraman anaları,
40. ey azgın ırmakların kaynakları! Siz, yüreğin tâ
41. kenarından, ağlayarak, genç kızların çoktan
42. atıldığı vadiler: oğula sungu olmaya.
43. Kahraman hışımla geçerken sevgi duraklarından,
44. uğruna çarpan her yürek ancak yukarı kaldırırdı onu:
45. öteye döner dönmez, gülümseyişlerin bittiği yerde dururdu,
46. bir başkası. (s.174-176)

Toplam mısra sayısı şiirde hem KM de hem de EM1 ve EM3 de 46 mısra ile eşdeğerlik kurulmuştur. EM2 de 45 mısra ile eşdeğerlik sağlanmamıştır. KM’de başlık “Duineser Elegien- Die sechste Elegie” EM 1, EM2 ve EM3’de “Duino Ağıtları-Altıncı Ağıt” olarak çevrilerle bire bir çeviri yöntemi kullanılmıştır.

KM 1 mısra EM1’de birebir çeviri işlemi yöntemiyle yapılmıştır. EM2 ve EM3’de serbest çeviri yönteminden yararlanılmıştır.

2. mısra EM1 ve EM2’de birebir çeviri yöntemi kullanılmış, EM3’de kaynak metinde geçen “überschlagen” serbest çeviri olarak çevrilmiş “ganz” kelimesi çevrilmemiş cümleden çıkarılmış ve “hiç” kelimesi eklenmiştir.

3.mısra EM1 de birebir çeviri işlemi yapılmış, EM2’de KM 4.mısrada verilen cümle 3. mısrada çevrilmiş, mısralardaki devrik cümle yapısı korunmakta olup, birebir çeviri işlemi yapılmış, EM3’de birebir çeviri işlemi yapılmış, KM de bulunmayan “kesin” kelimesi eklenmiştir.

4.mısra EM1’de birebir çeviri işlemi stratejisiyle çevrilmiş ve ekleme yapılmış, EM2’de KM 5. mısrada verilen “Wie der Fontäne Rohr” cümlesiyle birleştirilerek serbest çeviri yapılmış, EM3’de “en” cümlesi eklenmiş ve bire bir çeviri işlemi yapılmıştır.

5.mısra EM1 ve EM2’de, KM 6. mısrada verilen abwärts den Saft und hinan” cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri işlemi kullanılmış, EM2’de “yürüyor” kelimesiyle ekleme yapılmış, EM3’de de birebir çeviri işlemi yapılmıştır.

6.mısra EM 1’de birebir çeviri işlemi yapılmış, EM2’de KM 7. mısrada verilen “fast nicht erwachend” cümlesiyle birleştirilerek serbest çeviri yapılmış ve “en doyumsuz” kelimesiyle ekleme işlemi yapılmış, EM3’de KM 7. mısrada geçen “fast nicht erwachend, ins Glück seiner süßesten Leistung” cümlesiyle birleştirilerek serbest çeviri işlemi yapılmıştır.

7. mısra EM1’de birebir çeviri işlemi yapılmış, EM2’de KM 8. mısrada verilen “Sieh: wie der Gott in den Schwan” cümlesi burada birebir çeviri işlemi yapılarak verilmiş, EM3’de KM 6. Mısrada geçen “er springt aus dem Schlaf” cümlesiyle birleştirilerek birebir çeviri işlemi yapılmıştır.

8. mısra EM 1'de birebir çeviri stratejisiyle verilmiş, EM2'de KM 9. mısradaki verilen "Wie aber weilen, cümlesi ve KM 10. mısradaki verilen "ach, uns rühmt es zu blühn" cümlesiyle birleştirilerek serbest çeviri yapılmış, EM 3'de birebir çeviri stratejisi uygulanmıştır.

9. mısra EM1'de "Wie aber verweilen" cümlesi "oysa oyalanıyoruz" olarak çevrilmiş, serbest çeviri yöntemi yapılmış, EM2'de KM 10. mısradaki geçen "und ins verspätete Innre" cümlesi ve KM 11. mısradaki geçen "unserer endlichen Frucht gehen verraten hinein" cümlesiyle birleştirilerek serbest çeviri işlemi yapılmış, EM3'de "Wie aber verweilen" cümlesi "bizse geç kalırız" olarak çevrilmiş, serbest çeviri yönteminden faydalanılmıştır.

10. mısra EM1'de "ach, uns rühmt es zu blühn" cümlesi KM 11. mısradaki "unserer endlichen Frucht" cümlesiyle birleştirilerek "bizler çiçek açmanın ününe kapılıp, sonunda olgunlaşan" olarak çevrilmiş, serbest çeviri işlemi yapılmış, EM2'de KM 12. mısradaki "Wenigen steigt so stark der Andrang des Handelns" cümlesi "pek azından böyle güçlü yücelir eylemin izdihamı" olarak çevrilmiş, serbest çeviri işlemi yapılmış, EM3'de serbest çeviri yöntemi yapılmıştır.

11. mısra EM1'de birebir çeviri işlemi yöntemi uygulanmış, mısradaki geçen "endlich" kelimesi çevrilmemiş, cümleden çıkarılmıştır. EM2'de KM 13. mısra burada serbest çeviri yöntemiyle yazar tarafından uygulanmıştır, EM3'de "verraten" kelimesi çevrilmemiş cümleden çıkarılmıştır. "unserer endlichen Frucht gehen wir verraten hinein" cümlesi "gireriz ertelenmiş özüne son meyvemizin" anlamında çevrilerak yazar serbest çeviri yönteminden faydalanmıştır.

12. mısra EM1 ve EM3'de birebir çeviri işlemi uygulanarak çevrilmiştir, EM 2'de KM 14. Mısra burada serbest çeviri yöntemi uygulanarak çevrilmiştir.

13. mısra EM1'de birebir çeviri yöntemi uygulanmış, EM2'de KM 15. mısrasını birebir çeviri yöntemiyle tercüme edilmiş, EM3'de KM 14. mısra burada serbest çeviri yöntemiyle çevrilmiş, KM de verilmeyen "baştan çıkaran" kelimesi eklenmiştir.

14. mısra EM1'de birebir çeviri işlemi uygulanmış, EM2'de KM 16. mısra burada ekleme stratejisiyle birlikte serbest çeviri uygulanmış, EM3'de KM 15. mısra birebir çeviri yöntemiyle çevrilmiştir.

15. mısra EM1'de birebir çeviri yöntemiyle uygulanmış, EM2'de KM 17. mısra burada birebir çeviri yöntemiyle uygulanmış, EM3'de KM 13. Mısra burada serbest çeviri yöntemiyle çevrilmiş, KM de verilmeyen "sımsıkı" ikilemesi ile yerleştirme yapılmıştır.

16. mısra EM1'de serbest çeviri işlemi uygulanmış, EM2'de KM 18. Ve 19. Mısradaki "sind sie voran" cümlesi birlikte serbest çeviri yöntemiyle çevrilmiş, EM3'de birebir çeviri işlemi uygulanmış ve KM olmayan "ancak" kelimesi eklenmiştir.

17. mısra EM1 ve EM2’de bire bir çeviri yöntemi uygulanmış, EM2’de KM 19. ve 20. mısradaki “muldigen Bilder von Karnak” cümlesi birlikte serbest çeviri yöntemi uygulanmıştır.

18. mısra EM1’de birebir çeviri yöntemiyle çevrilmiş, EM2’de KM 20. Mısradaki “dem siegenden König” cümlesi çevirisinde uyarlama stratejisinden faydalanılmıştır. EM3’de “fatih” kelimesi eklenmiş ve serbest çeviri yöntemi uygulanmıştır.

19. mısra EM1’de KM 20.mısradaki “muldigen Bildern von Karnak” cümlesiyle birleştirilip birebir çeviri yöntemi uygulanmış, EM2’de KM 21.mısrası birebir çeviri yöntemiyle çevrilmiş, EM3’de KM 20. Mısradaki “muldigen Bildern von Karnak” cümlesi serbest çeviri yöntemiyle çevrilmiştir.

20. mısra EM1’de serbest çeviri yöntemi uygulanmış, EM2’de KM 22.mısrası birebir çeviri yöntemiyle çevrilmiştir. EM3’de serbest çeviri yöntemi uygulanarak çevrilmiştir.

21. mısra EM1 ve EM3’de birebir çeviri stratejisi uygulanmış, EM2’de KM 23. mısrasını burada birebir çeviri yöntemiyle çevrilmiştir.

22. mısra EM1’de birebir çeviri yöntemiyle çevrilmiş, EM2’de KM 24. mısra burada serbest çeviri yöntemiyle çevrilmiş, EM3’de serbest çeviri yöntemiyle aktarılmış, yorumlanmıştır.

23. mısra EM1’de birebir çeviri yöntemiyle çevrilmiş, EM2’de KM 24. Mısradaki geçen “aber” kelimesi 25. Mısra ile birlikte serbest çeviri yöntemiyle çevrilmiş “ezgilerle” kelimesi eklenmiştir, EM3’de serbest çeviri yöntemi kullanılmıştır.

24. mısra EM1’de birebir çeviri yöntemi uygulanmış, EM2’de KM 26. mısra ve KM 27. mısradaki “Hör ich doch keinen “ cümlesiyle birleştirilerek serbest çeviri yöntemiyle çevrilmiş, EM3’de KM 25. Mısradaki geçen “Schicksal” kelimesi burada birleştirilerek serbest çeviri yöntemiyle çevrilmiştir.

25. mısra EM1’de birebir çeviri yöntemiyle çevrilmiş, EM2’de KM 27. Mısradaki “wie ihn.” cümlesi KM 28. mısra ile birleştirilerek serbest çeviri işlemiyle, EM3’de birebir çeviri işlemi yöntemiyle çevrilmiş, “karanlık karanlık” ikilemesi ile çevrilerek yerileştirme yapılmıştır.

26. mısra EM1’de bire bir çeviri stratejisinden faydalanılmış, EM2’de KM 28. mısradaki “sein verdunkelter Ton” cümlesi KM 27. mısradaki “durchgeht mich” cümlesiyle birleştirilerek serbest çeviri işlemi yapılmış, EM3’de birebir çeviri işlemi yapılmış, “singen” kelimesi “türküler olarak çevrilerek yerileştirme ve değiştirme işlemi yapılmıştır.

27. mısra EM1’de bire bir çeviri işlemi yapılmış, EM2’de KM 29. mısra burada birebir çeviri yöntemiyle çevrilmiş, EM3’de yazar çeviri işlemi yapılmıştır.

28. mısra EM1’de serbest çeviri yapılmış, EM2’de KM 29. Mısradaki “O wär ich” cümlesi 30. Mısradaki “wär ich ein Knabe und dürft es noch werden” cümlesiyle birleştirilerek serbest çeviri işlemi uygulanmış, EM3’de KM 27. mısradaki geçene “durchgeht mich” cümlesi burada birleştirilerek serbest çeviri yöntemi uygulanmıştır.

29. mısra EM1'de birebir çeviri işlemi yapılmış, EM2'de KM 30. Mısrada "säße" kelimesi KM 31. Mısra ile birleştirilerek bire bir çeviri yöntemi uygulanmış, EM3'de yazar serbest çeviri işlemini uygulamıştır.

30. mısra EM1'de KM 29.mısrada "O wär ich" cümlesi ve 31. Mısrada "künftigen" kelimesi ile birleştirilerek bire bir çeviri işlemi yapılmıştır, EM2'de KM 31. Mısrada "Simson" kelimesi ve KM 32. Mısra birleştirilerek bire bir işlemi ve EM3'de serbest çeviri stratejisinden faydalanılmıştır.

31. mısra EM1'de KM 32. Mısrada geçen "wie seine Mutter" cümlesiyle birleştirilerek birebir çeviri stratejisi uygulanmış, EM2'de KM 33. Mısra "war er nicht Held schon in dir, o Mutter" cümlesi burada "yiğit değil miydi henüz karnındayken senin" olarak çevrilmiş serbest çeviri yöntemiyle aktarılmış, EM3'de KM 32. Mısrada "seine Mutter" cümlesi ile birlikte bire bir çeviri işlemi yapılmıştır.

32. mısra EM1 ve EM3'de bire bir çeviri stratejisinden yararlanılmış, EM2'de KM 33. Mısrada geçen "o Mutter, begann nicht" cümlesi ve 34. Mısrada geçen "dort schon, in dir seine" cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri stratejisi uygulanmıştır.

33. mısra EM1'de "War er nicht Held schon in dir, o Mutter" cümlesi bire bir çeviri stratejisiyle çevrilmiş, "began nicht" cümlesi 34. Mısrada çevrilmiştir. EM2'de KM 33. Mısrada "herrische Auswahl?" cümlesi KM 34. Mısrada geçen "Tausende brauten im Schoß" cümlesi birlikte serbest çeviri stratejisiyle çevrilmiş, EM3'de de serbest çeviri stratejisi uygulanmıştır.

34. mısra EM1'de KM 33. Mısrada geçen "began nicht" cümlesiyle birlikte bire bir çeviri işlemiyle çevrilmiş, EM2'de KM 35. Mısrada "wollten er sein" cümlesi KM 36. Mısrada geçen "aber sieh: er ergriff und ließ aus-" cümlesiyle birlikte serbest çeviri yöntemiyle çevrilmiş, EM3'de KM 33. Mısrada geçen "began nicht" cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri yöntemi kullanılmıştır.

35. mısra EM1'de KM 34 mısrada geçen "Auswahl?" kelimesi burada birleştirilerek bire bir çeviri yöntemiyle çevrilmiş, "brauen" kelimesi "kaynaşmak" kelimesiyle çevrilerek uyarlama yapılmış, "im Schoß" çevrilmemiş çıkarma işlemi yapılmıştır. EM2'de KM 36. Mısrada geçen "wählte und konnte" cümlesi 37. Mısra da geçen "Und wenn er Säulen zerstieß" cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri stratejisi yapılmıştır. EM3'de bire bir çeviri stratejisi uygulanmıştır.

36. mısra EM1'de bire bir çeviri stratejisi uygulanmış, EM2' de KM 37. Mısrada "da er ausbrach" cümlesi KM 38.mısrada "aus der Welt deines Leibs in die engere Welt" cümlesiyle birleştirilerek serbest çeviri stratejisi uygulanmış, EM3' de "aber sieh: er ergriff und ließ aus-,wählte und konnte" cümlesi "oysa bak: kavrayıp atardı, seçerdi, elinden gelirdi bu" şeklinde çevrilerek serbest çeviri işlemi yapılmıştır.

37. mısra EM1'de birebir çeviri stratejisi uygulanmış, EM2'de KM 38. Mısrada "wo er weiter" cümlesi KM 39. mısrada "wählte und konnte" cümlesiyle birleştirilerek "yine seçmeye ve başarmaya yazgılı o dünyaya." olarak serbest bir çeviri yöntemiyle

işlemiştir. EM3’de “Und wenn er Säulen zerstieß” cümlesi KM 38. Mısra da “aus der Welt deines Leibes” cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri stratejisi uygulanmıştır.

38. mısra EM1’de KM 37. mısra da “da er ausbrach” cümlesi burada “aus der Welt deines Leibes in die engere Welt” cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri stratejisi işlenmiş, EM 2 ‘de KM 39. Mısra da “O Mütter der Helden, o Ursprung” cümlesi 40. Mısra da geçen “reißender Ströme!” cümlesiyle birleştirilerek serbest çeviri işlemiyle çevrilmiş, EM3’de bire bir çeviri stratejisi uygulanmıştır.

39. mısra EM1’de KM 39. mısra da “wählte und konnte” cümlesi KM 40. mısra da “reißender Ströme!” cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri işlemi yapılmış, “O Mütter der Helden” cümlesi 40. mısra da çevrilmiştir. EM2’de KM 40. mısra da “Ihr Schluchten, in die sich” cümlesi KM 41. Mısra da “hoch von dem Herzrand” cümlesi ve 42. mısra da “die Mädchen” kelimesi birlikte “O dar boğazlar, genç kızların, yürek hizasından” olarak serbest çeviri yöntemiyle aktarılmış, kaynak metinde olmayan “dar” kelimesi kullanılarak eklenmiştir. EM3’de bire bir çeviri stratejisi uygulanmış, “o Ursprung” cümlesi 40. Mısra da çevrilmiştir.

40. mısra EM1’de KM 39.mısra da “O Mütter der Helden” cümlesi KM 40. Mısra da “Ihr Schluchtern in die sich” cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri stratejisi uygulanmış, EM2’de uyarlama stratejisinden yararlanılmıştır. EM3’de KM 39.mısra da “o Ursprung” cümlesi 40. Mısra da “ reißender Ströme” cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri stratejisi uygulanmıştır.

41. mısra EM1’de KM de “hoch von dem Herzrand” cümlesi KM 42. Mısra da “ schon die Mädchen gestürzt” cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri işlemi yapılmış, “klagend” kelimesi 42. mısra da çevrilmiştir. EM2’de KM 42. Mısra da “künftig die Opfer dem Sohn.” cümlesi “gelecek oğlanların kurbanları” olarak burada serbest çeviri stratejisi yapılmış, EM3’de KM 42. mısra da “schon die Mädchen gestürzt” cümlesiyle birleştirilerek bire bir çeviri stratejisi uygulanmıştır.

42. mısra EM1’de KM 41. mısra da “klagend” kelimesi burada “künftig die Opfer dem Sohn” cümlesiyle birleştirilerek “kurban diye, gelecek oğul için, yakılarak” şeklinde çevrilerek uyarlama işlemi yapılmıştır. EM2’de KM 43. Mısra da “Denn hinstürmte der Held durch Aufenthalte der Liebe” cümlesi “Çünkü delice esip geçerken yiğit aşkın diyarından” şeklinde çevrilerek uyarlama yapılmıştır. EM3’de de uyarlama ve ekleme stratejileri gerçekleştirilmiştir.

43. mısra EM’1 ve EM3’de serbest çeviri işlemi stratejileri, ayrıca EM2’de da KM 44. mısra da geçen “jeder hob ihn hinaus, jeder ihn meinende Herzschlag” cümlesi “her bir onu yücelere taşırdı, onu dilleyen her bir yürek atışı” şeklinde çevrilerek serbest çeviri stratejisinden faydalanmıştır.

44. mısra EM1 ve EM2’de bire bir çeviri stratejisinden yararlanılmış, EM2’ de KM 45. mısra serbest çeviri yöntemiyle aktarılmıştır

45. mısra EM1 ve EM 3’de bire bir çeviri stratejisinden yararlanılarak çevrilmiş, EM2’de KM 46. mısra da bire bir stratejisiyle çevrilmiştir.

46. mısra EM1 ve EM3'de bire bir çeviri stratejisinden yararlanılarak çevrilmiştir.

Can Alkor çevirisinde bire bir, ekleme, çıkarma ve uyarlama stratejileri en sık işlenmiştir. Nazar Tüysüzoğlu çevirisinde en sık serbest çeviri stratejisi ayrıca ekleme ve uyarlama stratejileri kullanılmıştır. A. Turan Oflazoğlu çevirisinde en sık bire bir çeviri, ekleme, çıkarma, yerileştirme, değiştirme stratejilerinden faydalanılmıştır. Devrik cümle yapısı tüm 3 şiirde de şiir boyunca devam etmiştir. Özellikle Nazar Tüysüzoğlu'nun çevirisinde KM ve EM2 arasında mısra sıraları değişiklik gösterip, uyarlama stratejisine başvurulmuş, bu da anlam belirsizliklerine yol açmıştır. Can Alkor ve A. Turan Oflazoğlu çevirileri kaynak metne en yakın olan çevirilerdir. Daha çok bire bir çeviri stratejisi yakalanmaya çalışılmıştır. Daha anlaşılır şiir çevirilerdir.

IV.Sonuç

Şiir çevirisinin güçlüğüne ve şiirin çevrilebilirliğine ilişkin kuşuklara rağmen, şiir çevirileri günümüze kadar asırlardır yapılmaktadır. Çağlar boyu lirik eserler, çeviri yoluyla dilden dile, ülkeden ülkeye geçmiştir. Ve bu tür çeviri etkinliği yaşadığımız çağda azalmamaktadır; hatta göz önünde bulundurmamız gereken bir gerçek var: hâlâ birçok ülkede orijinal dilden amaç diline geçmek için bir "ara" dil (intermediate language) kullanıldığı görülmektedir (Durusoy (1994; 17).

Alman Şair Rainer Maria Rilke'nin "Duinos Elenien" (Duino Ağıtları) şiiri üç ayrı yazar çevirisi ele alınarak ve genel çeviri stratejileri kapsamında değerlendirilmiştir. İnceleme neticesinde çevirilerde farklı çeviri stratejilerinden yararlanılmıştır. Biçimsel olarak değerlendirildiğinde mısra sayılarında eşdeğerlik EM1 ve EM3'de tam olarak yakalanmıştır. EM2'de ise bir mısra eksikliğiyle yakalanmıştır. Özellikle EM2'de kaynak metinde bir mısradaki cümle erek metinde başka mısralarda çevrilmiş olup bu da anlam belirsizliklerine yol açmıştır.

Çeviri stratejilerinde ise sıklıkla başvuru olan bire bir çeviri, uyarlama, ekleme, çıkarma, yerileştirme, ve değiştirme stratejileridir. Devrik cümle yapısı nerdeyse şiirlerin tamamında uygulanmıştır. Düz cümle yapısına çok nadir rastlanmıştır. Farklı çeviri stratejileri kullanılarak çevirmen kaynak dildeki anlamı, erek dile aktarmaya çalışmıştır. Can Alkor ve A. Turan Oflazoğlu çevirileri kaynak metne en yakın olan çevirilerdir. Daha çok bire bir çeviri stratejisi yakalanmaya çalışılmıştır. Daha anlaşılır şiir çevirilerdir. Nazar Tüysüzoğlu'nun çevirisi, uyarlama stratejisine başvurularak erek dile aktarılmış, bu da anlam belirsizliklerine yol açmıştır.

Kaynaklar

- Aksan, D. (1998). *Anlambilim-Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*, Engin Yay., Ankara.
- Bezirci, A. (1982). *Orhan Veli, Bütün Çeviri Şiirleri*, Can Yayınları, İstanbul.
- Deveci, T. Ulusoy, Z. (2005). *Örneklerle Almanca Çeviri Tekniği*, Fono Yayınları, İstanbul.

- Dickins, J., Herve, S., Higgins, I. (2002). *Thinking Arabic Translation, A Course in Translation Method: Arabic to English*, London and New York: Routledge.
- Durusoy, G., Husanov, M. (1994). *Voznesenski Örneğinde Şiir Çevirisinin Sorunları*, H.Ü. Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi, Ankara.
- Günay Köprülü, S. (2013). *Film Çevirisinde eşleme Yaparken Karşılaşılan Çeviri Sorunları*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Köktürk, Ş. (2015). *Uygulamalı Çeviribilim*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*, Prentice Hall International (UK) Ltd.
- Rilke, R.M. (1955). *Sämtliche Werke Band I*, Insel Verlag, s.706-708, Wiesbaden.
- Rilke, R.M. (2013). *Duino Ağıtları*, çev. Nazar Tüysüzoğlu, Notos Kitap Yay., s.51-53, İstanbul.
- Rilke, R.M. (2013). *Duino Ağıtları*, çev. Can Alkor, T.İş Bankası Yayınları,s.24-25, İstanbul.
- Rilke, R.M. (2013). *Duino Ağıtları*, çev. A.Turan Ofazoğlu, İz Yayıncılık, s.174-176 İstanbul.
- Suçin, M.H. (2013). *Öteki Dilde Var Olmak Arapça Çeviride Eşdeğerlik*, Say Yayınları, İstanbul.
- Yalçın, P (2015). *Çeviri Stratejileri Kuram ve Uygulama*, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Yazıcı, M. (2007). *Yazılı Çeviri Edinci*, Multilingual Yayınevi, İstanbul.